[2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 612

ਸੁਧਾਕਰ @ ਸੁਦਰਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸ਼੍ਰੀਰੰਗਮ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਤ੍ਰਿਚੀ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ

ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 381)

ਮਾਰਚ 12, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 – ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - PW -1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਜਵਾਈ), ਜੋ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਾ ਵੇਖਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, PWs 11 ਅਤੇ 12 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ - PWs 11 ਅਤੇ 12 ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਰ ਗਏ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ PW ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ (PW 5) ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ - ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ

ਕੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਿੱਚ ਸਨ - ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ - PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਪਤਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਤੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ - ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਲਨ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਸੁਧਾਕਰ @ ਸੁਧਰਸਨ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ

613

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ : 1. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਧਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ PWs 11 ਅਤੇ 12 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ DW 1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ

(PW 11 ਅਤੇ 12) ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਇਹ ਤੱਥ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [619-C-D]

2. ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, PW 5 (PW 1 ਦੀ ਪਤਨੀ) ਅਤੇ PW 6 (PW 1 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (PW 2, 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਲੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, PW 2 (PW 5 ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ) ਮੁਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ PW 1 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ PW 15-I.O. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ PW 1 ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15] [619-C-D, G]

3.1 ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ PW 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ PW 5 ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ PW 1 PW 5 ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ PW 6 PW 1 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ PW 1 ਅਤੇ 5 ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 16] [619-H; 620-A-B]

3.2 ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਬੋਝ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 17] [620-E]

XXXXXX

3.3 ਫਿਰ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ 'ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?' "ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ", "ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ" ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ "ਸਬੰਧਤ" "ਦਿਲਚਸਪੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ "ਦਿਲਚਸਪੀ" ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ PW 1 ਅਤੇ 5 ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਬਲਕਿ 'ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ' ਵੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 18] [620-F-H]

4. PW 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੀ

ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਪਤਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਸਬੂਤ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [621-A-C]

5. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਬਲਕਿ PW 1 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22] [622-B-C]

XXXXXX

ਸੁਧਾਕਰ @ ਸੁਧਰਸਨ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ

615

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ **(1976) 4 SCC 369;** ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2008) 16 SCC 73: [2008] 11 SCR 1048;** ਲਤੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **2018 (3) SCC 66** – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ</u>		
(1976) 4 SCC 369	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 17
[2008] 11 SCR 1048	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
(2018) 3 SCC 66	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 21

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 381

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਦੁਰਈ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 23.01.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. (MD) ਨੰਬਰ 298 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਥਾਮਸ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਸੀਜ਼ਰ, ਐਸ. ਗੌਥਾਮਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਮ ਵੇਨਮਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਅਮਾਲੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜਾਤਾ ਬਾਗਾਧੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ. 1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ। (Leave granted)

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਮਦੁਰਈ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 2013 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ (MD) ਨੰਬਰ 298 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 23 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ 17 ਜਨਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ, ਯਾਨੀ ਮਰਯਾਯੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੀ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਸੁੱਤਾ ਜੈਰਾਜ-PW 1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਜਵਾਈ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਸੁਰੂਕੁਪਾਈ (ਮਨੀ ਬੈਗ) ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

XXXXXX

4. ਜੈਰਾਜ - (PW 1) ਫਿਰ ਇੱਕ ਆਟੋ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ABC ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਾਰੂਤੀ (PW 5) ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ PW 5 ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਖਾਨ (PW 8) ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਰਿਯਾਈ ਦਾ ਸ਼ਾਮ 7.55 ਵਜੇ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੈਰਾਜ (PW 1) ਨੇ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 11.30 ਵਜੇ ਸ਼੍ਰੀਰੰਗਮ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ 2013 ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 22 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। PW 15- ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਬਾਲੂਸਾਮੀ) ਨੇ FIR (Ext. P12) ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਰਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਮਹਾਜ਼ਾਰ (Ext. P2) ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਰਫ ਸਕੈਚ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ (Ext. P 13), ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ

ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ (ਐਮ.ਓ.1) ਤੋਂ ਸੁਰੂਕੁਪਾਈ (ਮਨੀ ਬੈਗ) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ।

5. ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਰਿਯਾਈ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਡਾ. ਆਰਵੀਐਸ ਰੇਣੂਗਾ ਦੇਵੀ (PW 9) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਸੰਕਰਮਣ, ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟਿਲੇਜ ਅਤੇ ਨਲੀ ਦੀਆਂ ਰਿੰਗਾਂ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ, ਛਾਤੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਸੱਟ, ਖੱਬੇ ਕਾਲਰ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂਬਰੀਅਮ ਸਟੈਮੀ (Manubrium stemi) ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਚੌਥੀ ਰਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮੌਤ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ 15 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 16 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਮਾਲਾ ਦੀ PW 1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋ ਸਮੱਗਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਸਨ, ਇਕ ਸੁਰੂਕੁਪਾਈ (ਮਨੀ ਬੈਗ) ਅਤੇ ਦੂਜੀ 140/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

XXXXXX

7. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਅਕਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੀ ਕੰਧ ਅਤੇ ਪਸਲੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

8. ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10. ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਦੇ ਘਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ 17.1.2013 ਨੂੰ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ

ਲਈ ਲੈ ਗਈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮਕਸਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ PW 1 ਅਤੇ PW 5, ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, PW 1 ਅਤੇ 5 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

XXXXXX

11. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ Ext. P1 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ FIR ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। PW 2, 3, 4, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ PW 5 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਘਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ (Ext. ਪੀ 3) ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਪਤਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, PW 5 ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਰਿਬ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਕਾਲਰ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਨੂਬੁਰੀਅਮ ਸਟਰਨੀ 'ਤੇ ਫਰੈਕਚਰ ਸਨ, ਜੋ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PW 5 ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਕਸਰ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 11 ਵਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ PW 1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ PW 1 ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ PW 1 ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰੂਕੁਪਾਈ (ਪੈਸੇ ਦਾ ਬੈਗ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ DW 1 ਰਾਹੀਂ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ DW 1 ਦੇ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ

ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

ਸੁਧਾਕਰ @ ਸੁਧਰਸਨ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ
[ਐਨ.ਵੀ.ਰਮਨਾ, ਜੇ.] 619

13. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ।"

14. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਆਧਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 18.1.2013 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ PWs 11 ਅਤੇ 12 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ DW 1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ (PWs 11 ਅਤੇ 12) ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਇਹ ਤੱਥ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, PW 5 (PW 1 ਦੀ ਪਤਨੀ) ਅਤੇ PW 6 (PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (PWs 2, 3 ਅਤੇ 4) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ,

ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਲੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, PW 2 (PW 5 ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ) ਮੁਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 17.1.2013 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਭੀੜ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ। ਫਿਰ, ਉਹ PWs 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰੰਗਮ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ABC ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿੱਥੇ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ PW 1 ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਰੰਗਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। PWs 3 ਅਤੇ 4 ਵੀ ਮੁਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ PW 1 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ PW 15-I.O. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ PW 1 ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲੀ ਸੀ।

XXXXXX

16. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ PW 5 ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ PW 1 PW 5 ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ PW 6 PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ।

17. ਸਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,** (1976 (4) SCC 369), ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

“..... ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਬੋਝ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

18. ਫਿਰ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?' "ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ", "ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ" ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ "ਸਬੰਧਤ" "ਦਿਲਚਸਪੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ "ਦਿਲਚਸਪੀ" ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਬਲਕਿ 'ਦਿਲਚਸਪੀ

ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ' ਵੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। [ਦੇਖੋ **ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ**, (2008) 16 SCC 73]। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

XXXXXX

19. ਹੁਣ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ PW 1 ਅਤੇ PW 5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਪਤਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਸਬੂਤ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹ ਹਨ। PW 1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ (PW 5) ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ PW 5 ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣਾ, ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ PW 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ PW 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ABC ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, PWs 1 ਅਤੇ 5 ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਡਾਕਟਰ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਖਾਨ (PW 8) ਕੋਲ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ABC ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

21. **ਲਾਤੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ** (2015 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1301, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 30 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਇਸ

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰਮ ਭਰੀ ਕਲਪਨਾ।

XXXXXX

22. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਬਲਕਿ PWs 1 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi